

Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
T.a.v. A. Langeveld
Postbus 250
1700AG HEERHUGOWAARD

Ons kenmerk: D680402
Zaaknummer: Z23 136864
Verzenddatum: 3 oktober 2023
Bijlage(n): 1

Onderwerp: Procesvoorstel Onderhoud Hondsbossche Duinen

Geachte heer Langeveld,

Vlak voor het zomerreces van 2023 zijn wij door u geïnformeerd over een mogelijke wijziging in het onderhoudsregime voor de kuststrook van Camperduin tot en met Petten. Het voorgestelde advies dat voortkomt uit de door u opgestelde variantenstudie heeft implicaties voor de Gemeente Bergen en Schagen. Wij hebben zorgen over deze ontwikkeling.

In de bijlage van deze brief beschrijven wij hoe het kustversterkingsproject voor de Hondsbossche- en Pettemer Zeewering tot stand is gekomen. Via deze brief uiten wij onze zorgen over het doorgelopen proces van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) en Rijkswaterstaat over de huidige ontwikkelingen rond de Hondsbossche- en Pettemer Zeewering. Graag doen wij een voorstel om gezamenlijk te komen tot een advies waarbij alle belangen zijn afgewogen. Hiervoor hebben wij meer tijd nodig.

Doorgelopen proces HHNK en RWS voor Hondsbossche- en Pettemer Zeewering
Rapport Van Oord-Boskalis

In juni 2021 heeft Van Oord-Boskalis voor het uitvoeren van het onderhoud van de Hondsbossche Duinen een brief aan Rijkswaterstaat gestuurd waarin werd meegedeeld dat de suppletie-behoefte staat niet in verhouding is tot de financiële vergoeding. Van Oord-Boskalis hebben Deltares een rapport laten opstellen over het onderhoud van de Hondsbossche Duinen, opgeleverd 5 oktober 2022.

Variantenstudie

Op 18 januari 2023 is een gezamenlijke opdracht gegeven aan HHNK en Rijkswaterstaat voor het uitvoeren van een variantenstudie om te komen tot een onderhoud dat efficiënt en duurzaam kan worden uitgevoerd. Uit deze variantenstudie blijkt dat vanuit technisch oogpunt alleen onderhouden op contracteis "waterveiligheid" het meest efficiënte en duurzame onderhoud geeft. Dit zou betekenen dat de aanvankelijk beoogde vijftig meter droge strandbreedte wordt losgelaten. Dit kan ervoor zorgen dat de verschillende voorzieningen op het strand van Camperduin en Petten verloren gaan.

Het onderhoudscontract van de Hondsbossche- en Pettemer Zeewering is tussen HHNK, Rijkswaterstaat en Van Oord-Boskalis, maar, zoals in de bijlage wordt beschreven, heeft het project meer stakeholders, waaronder de Gemeenten en de Provincie, maar ook Natuurmonumenten en Landschap Noord-Holland. Naast waterveiligheid heeft ook de ruimtelijke kwaliteit vanaf het begin van het project een duidelijke rol gehad. Het is dan ook merkwaardig dat de variantenstudie van HHNK en Rijkswaterstaat alleen betrekking heeft op de technische kant van het project.

Stakeholders

Op 21 juni heeft een ambtelijk overleg plaatsgevonden met de Gemeente Bergen, op 11 juli volgde het ambtelijke overleg met de Gemeente Schagen en tot slot op een ambtelijke overleg met de Provincie over het uitvoeren van het onderhoud van de Hondsbossche- en Pettemer duinen. Het doel van het overleg bleek informatief, terwijl, zoals in de bijlage omschreven, de Gemeenten en Provincie tevens stakeholder zijn van dit project, en vanuit die rol niet geïnformeerd, maar geconsulteerd moeten worden.

In de week van 21 juli 2023 hebben meerdere bestuurlijke overleggen tussen Gemeente Schagen, Gemeente Bergen en HHNK plaatsgevonden. Op 11 augustus 2023 is een brief verzonden naar HHNK, Rijkswaterstaat en Provincie (Zaaknummer Z23 136864). Naar aanleiding van de bestuurlijke overleggen en de brief hebben HHNK en Rijkswaterstaat de Gemeenten en Provincie uitgenodigd om plaats te nemen in de werkgroep van de variantenstudie.

Tijdens het eerste werkoverleg van 13 september 2023 bleek dat de Gemeenten tot 22 september hebben om aanvullingen te geven in de variantenstudie. Gezien de maatschappelijk economische en natuurlijke impact die de voorgestelde maatregelen vanuit de variantenstudie mogelijk met zich meebrengen vraagt dit om diepgaander onderzoek. Binnen de voorgestelde periode is het niet mogelijk om tot een waardevol advies te komen waarin maatschappelijke economische en natuurlijke belangen voldoende worden vertegenwoordigd.

Op verzoek van de Gemeenten heeft HHNK op 18 september twee presentaties gegeven, één aan de (aspirant-)ondernemers van het strand van Petten en één aan de ondernemers van het strand van Camperduin, over de hierboven beschreven situatie. Deze presentatie heeft gezorgd voor onrust onder de ondernemers. De Gemeenten begrijpen de onrust van de ondernemers. Voor hen geldt dezelfde onduidelijkheid als voor de Gemeenten en Provincie.

Naar een gedragen oplossing, met alle partners

Wij zijn als gezamenlijke partners dit project gestart. In dit project stonden recreatie, natuur, waterveiligheid en ruimtelijke kwaliteit centraal. Provincie, Gemeenten en ondernemers hebben daar allen in geïnvesteerd. Bij koerswijziging binnen het project is het belangrijk om alle belangen opnieuw af te wegen. Alle betrokken partijen moeten de gelegenheid krijgen om mee te denken. Mede gezien de grote maatschappelijke investeringen die gedaan zijn, moet met de juiste partners een zorgvuldig traject worden vormgegeven waarin alle (on)mogelijkheden worden besproken en bijvoorbeeld details uit technische stukken op verzoek worden toegelicht. Binnen twee weken reageren is niet alleen onmogelijk, maar ook onwenselijk omdat zo geen goede, brede belangenafweging kan worden gemaakt.

Wij vragen u om extra tijd voor het opstellen van een eigen variantenstudie gericht op de ruimtelijke kwaliteit van het project. Hoeveel extra tijd nodig is, kan in gezamenlijk overleg bepaald worden.

Tot slot

Heeft u nog vragen? Neemt u dan contact op met Isabel Gerritsen te bereiken op +31889099194 of per mail naar info@bergen-nh.nl.

Wilt u bij correspondentie het kenmerk Z23 136864/D680402 vermelden?

Afschrift van deze brief wordt verzonden aan het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland.

Met vriendelijke groet,

mr. M.N. (Martijn) Schroor
Secretaris Gemeente Bergen

L.Hj. (Lars) Voskuil
Burgemeester Gemeente Bergen

E. van der Bruggen
Secretaris Gemeente Schagen

M.J.P. (Marjan) van Kampen-Nouwen
Burgemeester Gemeente Schagen

Bijlage 1: Totstandkoming van het project

Zwakke Schakels en de Nota Ruimte

De kustversterking van de kuststrook Camperduin-Petten kent een lange voorgeschiedenis. In 2002 worden in de Strategische Visie Hollandse Kust 2050 van de Provincie Noord-Holland onder meer de Hondsbossche- en Pettemer Zeewering als zwakke schakels gezien in de kustverdediging. Vanuit de Strategische Visie Hollandse Kust 2050 wordt duidelijk dat de waterveiligheid in het geding is en dat moet worden ingegrepen.

In de Nota Ruimte 2004 is het kustvak Hondsbossche- en Pettemer Zeewering één van de acht prioritaire zwakke schakels. In de Nota Ruimte wordt hierover de volgende Planologische kernbeslissing genomen: *“Bij de versterking van de acht prioritaire zwakke schakels, wordt een gecombineerde aanpak van verbetering van de veiligheid en van de ruimtelijke kwaliteit voorgestaan, waarbij rekening wordt gehouden met natuur, landschap, economische functies en recreatie.”* Hier wordt door het kabinet dus de weg ingeslagen voor een zeewering die de veiligheid combineert met ruimtelijke kwaliteit. Bij alle opvolgende plan- en besluitvorming komt dit principe terug. In 2004 besluit de Provincie om tot een oplossing te komen die optimaal bijdraagt aan de kwaliteit van wonen, werken, recreëren en natuur aan de kust.

In 2005 wordt in de Startnotitie ‘Verkenning kustverdedigingsstrategieën – Zwakke Schakels¹’, opgesteld door Provincie Noord-Holland, erkend dat er behoefte is aan imagoverbetering van onder andere de kustplaatsen Petten en Camperduin. Uit deze startnotitie blijkt dat zeevaartse varianten van kustversterking grote kansen bieden voor de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit en de gebruiksmogelijkheden. Niet alleen natuur en landschap profiteren hiervan, maar ook recreatie en toerisme.

Naar een zandige, zeevaartse oplossing

Januari 2007 volgt opnieuw besluitvorming van Gedeputeerde Staten van de Provincie Noord-Holland. Hierin wordt een viertal bouwstenen gedefinieerd en wordt HHNK verzocht de plannen verder uit te werken. Een van de mogelijke bouwstenen is *‘het aanbrengen van een grote hoeveelheid zand aan de zeezijde van de dijk’*. In het onderzoek van HHNK worden meerdere varianten onderzocht. In de (hierop)volgende Startnotitie, ditmaal uit de pen van HHNK maar tot stand gekomen in samenwerking tussen de Provincie, HHNK, Rijkswaterstaat en de Gemeenten Zijpe, nu Gemeente Schagen en Gemeente Bergen wordt een eerste stap gezet in de m.e.r.-procedure.² In de startnotitie is toegewerkt naar oplossingsrichtingen. Er geldt, conform de Nota Ruimte, een dubbeldoelstelling:

1. Duurzame versterking van de waterkering;
2. Én versterking van de ruimtelijke kwaliteit (onder meer natuur, recreatie, cultuurhistorie).

¹ Provincie Noord-Holland. (2005) Verkenning Kustverdedigingsstrategieën. Zwakke Schakels Noord-Holland. <https://www.commissiener.nl/docs/mer/p15/p1500/1500-002sn.pdf>

² Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. (2008) Startnotitie dijkversterking Zwakke schakel Hondsbossche en Pettemer Zeewering. <https://www.commissiener.nl/docs/mer/p20/p2065/2065-002sn.pdf>

September 2010 start de planfase van Kust op Kracht. Hierin worden de twee zwakke schakels “Duinen Kop van Noord-Holland” en de Hondsbossche- en Pettemer Zeewering gezamenlijk aangepakt in nauwe samenwerking tussen Provincie, Rijkswaterstaat en HHNK. Zij stellen hiertoe in de planfase (oktober 2011) een samenwerkingsovereenkomst (SOK) op.

Gezamenlijke doelstellingen en investeringen

Rond 2010-2011 hebben HHNK, Gemeenten, Provincie, Natuurmonumenten en Landschap Noord-Holland zitting in de werkgroep *Ruimtelijke Kwaliteit*. Er worden gezamenlijk uitgangspunten en doelstellingen geformuleerd. In juli 2012 wordt in Petten de Samenwerkingsovereenkomst *Ruimtelijke Kwaliteit* ondertekend door de Provincie, Gemeente Zijpe, Gemeente Bergen, stichting Landschap Noord-Holland en Vereniging Natuurmonumenten. Hierin wordt afgesproken dat gezamenlijk projecten in kader van het Programma Ruimtelijke Kwaliteit Zwakke Schakels Noord-Holland³ wordt uitgevoerd. Hierbij wordt gewerkt aan de eerder genoemde dubbeldoelstelling. HHNK zegt toe mee te werken aan de uitvoering van de projecten. Het gaat hier bijvoorbeeld om wandelpaden, fietspaden, renovatie van het Dorsplein Petten en een uitzichtpunt op het Hogeduin achter Camperduin. Gemeente Zijpe (inmiddels Schagen) draagt € 739.580,- bij, Gemeente Bergen € 186.803,-, Provincie Noord-Holland € 8.081.950,- en Natuurmonumenten € 1.800.000,-. Stichting Landschap Noord-Holland draagt bij in natura. Het gaat opgeteld om zo'n 50 projecten.

In maart 2012 wordt, met een nieuw strand en duinen in het vooruitzicht, de nieuwe Structuurvisie van Petten vastgesteld. De structuurvisie krijgt de naam “Dorp in de duinen” en werkt toe naar een nieuw imago, ontwikkelingen op het strand (strandhuisjes, jaarrond paviljoens), en opwaarderingen van de openbare ruimte. Er wordt veel waarde gehecht aan de rol van het strand. In maart 2015 wordt de structuurvisie Camperduin vastgesteld. Het doel van deze Structuurvisie is om een integrale lange termijn visie te ontwikkelen op de gewenste identiteit, functies en ruimtelijke kwaliteit van het binnendijks gelegen buurtschap Camperduin en de te verbreden buitendijkse stranden met nieuwe duinen.

Naar uitvoering

December 2012 ondertekenen HHNK, Provincie Noord-Holland en Rijkswaterstaat de Samenwerkingsovereenkomst Aanleg- en onderhoudsfase. Hierbij wordt verwezen naar de afstemming tussen het project ‘Veiligheid + Inpassing’ (fysieke versterking van de primaire waterkering en 20 jaar onderhoud in het projectgebied) en het eerder genoemde programma ‘Ruimtelijke kwaliteit’. Er wordt invulling gegeven aan de dubbeldoelstelling door o.a. een droog strandbreedte van vijftig meter te onderhouden.

³ Provincie Noord-Holland. (2012) Programma Ruimtelijke kwaliteit Zwakke Schakels – Tweede Tranche. <https://pretwerk.nl/wp-content/uploads/Informatieboekje-definitieve-versie.pdf>

In januari 2013 ronden Rijkswaterstaat en HHNK de m.e.r.⁴ af, welke in september op goedkeuring kan rekenen van de Commissie voor de milieueffectrapportage⁵. Dit is het begin van één van de zandige zeewaartse versterkingen in Petten en Camperduin. Deze variant '*Zand en natuur*' borgt de waterveiligheid en scoort zeer positief op gebruikswaarde van het strand en op natuurwaarden. Tussen 2014 en 2016 wordt het project uitgevoerd, waarna de twintigjarige onderhoudsfase wordt gestart.

⁴ Rijkswaterstaat, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) (2013). Milieueffectrapportage kustversterking Hondsbossche- en Pettemer Zeewering. https://www.commissiemer.nl/docs/mer/p27/p2793/2793-002mer_zeewering.pdf

⁵ Commissie voor de milieueffectrapportage (Cmer). (2013) Kustversterking Zwakke Schakels Noord-Holland. <https://www.commissiemer.nl/docs/mer/p27/p2793/a2793ts.pdf>